



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Collectio Errorvm Parisiis Condemnatorvm. Errores Parisiis Condemnati à
Domino Guillermo Episcopo Parisiensi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

COLLECTIO ERRORVM PARISIIS
CONDEMNATORVM.

ERRORES PARISIIS CONDEMNATI
à Domino Guillermo Episcopo Parisiensi.

DE erroribus quos cōdem-
nauit Stephanus episco-
pus Parisiensis.

De erroribus quos idē Do-
minus condēnauit alia vi-
ce, vbi primo ponuntur erro-
res de Deo.

Errores de intelligentia vel
angelo,

Errores de anima vel intel-
lectu.

Errores de voluntate siue
libero arbitrio.

Errores de mundo & mun-
di æternitate

Errores de celo & stellis.

Errores de necessitate e-
uentus rerum.

Errores de accidente.

Errores de sacra scriptura.

Errores de fide & sacramē-
tis.

Errores de raptu.

Errores de vitiis & virtuti-
bus.

Errores de resurrectione.

Errores de felicitàte siue
beatitudine.

Errores Ioannis Guion, or-
dinis fratrum Minorum.

Errores Ioannis de Marcu-

ria ordinis Cisterciensium.

Errores magistri Nicolai
de Vltricuria.

Item quidā articuli dam-
nati ab episcopo Parisiensi &
magistris theologiæ anno do-
mini 1340.

Copia schedulæ reuocatio-
nis quorundam articulorum
fratris Dionysij Soulechat, or-
dinis fratrum Minorum facte
per eundem Parisiis & in cu-
ria Romana.

Reuocatio magistri Ioan-
nis de calore.

Reuocatio Ludouici facta
anno domini 1302.

Reuocatio fratris Guido-
nis, ordinis hæremitarum S.
Augustini.

Reuocatio Symonis facta
anno domini 1301.

Articuli in quibus magister
sententiarum cōmuniter non
tenetur.

Determinatio quædam Pa-
risiis facta per almam facul-
tatē theologicam, Anno Do-
mini 1318. super quibusdam
superstitionibus nouiter ex-
ortis.

Ex-

Excerpta principalium articulo-
rum tractatus cuiusdam
contra errores fratris Ioanni.
de Montefono ordinis Predi-
catorum, in quo continentur
etiam errores contra imma-
culatam virginis Mariæ con-
ceptionem.

Isti sunt errores detestabi-
les contra catholicam veri-
tatem, reperti in quibusdam
scriptis. Quos quicumque dog-
matizauerit vel defenderit, à
venerabili patre Guillermo
Parisiensi episcopo, conuoca-
to concilio omnium magistro-
rum tunc Parisiis degentium,
vinculo anathematis est in-
nodatus. Et ideo eos cauere
debent omnes professores fi-
dei orthodoxæ.

Primus est, quod diuina es-
sentia in se nec ab angelo, nec
ab homine videatur vel vide-
bitur.

Secundus error est, quod
licet diuina essentia eadē sit
in patre, & filio, & spiritu san-
cto: tamen vt hæc essentia est
in ratione formæ vna ei in
patre & filio, licet non vna in
spiritu S. & in his: & tamen
forma idem est quod diuina
essentia.

Tertius est, quod spiritus
sanctus, prout est amor & ne-
xus, non procedit à filio, sed

tantum à patre.

Quartus est, quod multæ
veritates fuerunt ab æterno,
quæ non sunt ipse Deus.

Quintus est, primum nunc
vel principium & creatio pas-
sio non sunt creator vel crea-
tura.

Sextus, quod angelus ma-
lus in primo instanti suæ cre-
ationis fuit malus: & nunquā
fuit non malus.

Septimus est, quod nec ani-
mæ glorificatæ nec corpora
gloriosa vel glorificata erunt
in cælo empyreo cum angelis,
sed in cælo aqueo vel crystal-
lino, quod est super firmamē-
tum. Quod etiam dicere præ-
sumunt de beata virgine.

Octauus, quod angelus in
eodem instanti potest esse in
diuersis locis: & est vbique si
velit esse vbique.

Nonus est, quod qui habet
meliora naturalia de necessi-
tate, habebit maiorem gratiā
& gloriam.

Decimus est, quod diabo-
lus nunquā habuit vnde pos-
set stare. Nec etiam Adam in
statu innocentie.

ASSERTIONES OPPO-
sitæ erroribus predictis.

Firmiter credendum est, &
nullatenus dubitandum,

Ooo 5 quod

SIIS
TI
um.
Nicolai
i dam-
ienfi &
no do-
ocatio-
lorum
hat, or
n facte
in cu-
Ioan-
i facta
Guido-
rum 8.
s facta
agister
er non
am Pa
facul-
o Do-
isdam
er ex-
Ex-

quod Deus in sua substantia
essentia vel natura videbitur
ab angelis sanctis & animab.
glorificatis.

Item, quod est vna essentia
substantialis vel natura in pa-
tre & filio & spiritu sancto. Et
eadem essentia in ratione for-
mæ in patre & filio & spiritu
sancto.

Item, quod spiritus sanctus,
prout est sanctus & amor pro-
cedit ab utroque scilicet, pa-
tre & filio.

Item, quod vna sola veritas
fuit ab æterno, quæ est Deus.
Et quod nulla veritas fuit ab
æterno, quæ nõ sit illa veritas.

Item, quod primum nunc &
creatio passio est creatura.

Item, quod malus angelus
aliquando fuit bonus & non
malus, & post peccando fa-
ctus est malus.

Item, quod idem est locus
corporis, scilicet, empyreum
cælum, sanctorum angelorũ,
& beatarum animarum, & idẽ
erit corporum humanorum
glorificatorum: & similiter i-
dem est locus spiritualis san-
ctorum angelorum & homi-
num bonorum.

Item, quod angelus est in
loco per distinctiones, ita
quod si est hic, non est ibi in
eodẽ instanti: impossibile est

n. eum in eodem instanti esse
vbique, cū hoc sit propriũ Dei.

Item, quod secundũ, quod
præordinatum est & præde-
stinatum à Deo dabitur gra-
tia & gloria.

Item, quod malus angelus
& Adam habuerũt vnde pos-
set stare, etsi non vnde pos-
sent proficere.

Item, eodem anno domini
qua cõtabitur Lxtare Hie-
rusalẽ. 1270. Guilielmus post-
modũ Constantien. Episco-
pus in sermone beati Ioannis
Baptistæ in domo minorũ Pa-
risiis prædicauit, quod liberti
arbitrium habet potentiam
naturalem ad recipiẽdũ gra-
tiam non effecti uam aliquo
modo quod falsum est, quia
nolens non recipit eam. Se-
cundo quod quidam natus
nunquã fuit in gratia: sed sem-
per Hamael aut Iudas fuit, &
nunquã Ioannes, quod est cõ-
tra fidem. Baptisati enim ha-
bent gratiam. De qua repre-
hensus publice in consequen-
ti die Apostolorum Petri &
Pauli publice retractauit Pax
& gratia omnibus asserenti-
bus hãc veritatem. Data fuit
hæc sententia Parisiis Anno
domini. 1240. in octaua Epi-
phanie.

Isti sunt errores condem-
nati

nati & excommunicati cum omnibus qui eos scienter docuerint vel asseruerint à domino Stephano Parisien. episcopo Anno domini 1270. die Mercurij ante festum B. Nicolai hyemalis.

Primus articulus est, quod intellectus omnium hominū est vnus & idem numero.

Secundus est, quod illa est falsa vel impropria, Homo intelligit.

Tertius est, quod voluntas hominis ex necessitate vult vel eligit.

Quartus, quod omnia quæ in inferioribus aguntur subsunt necessitati corporum cælestium.

Quintus, quod mundus est æternus.

Sextus, quod nunquam fuit primus homo.

Septimus, quod anima, quæ est forma hominis secundum quod homo corrumpitur corrupto corpore.

Octauus, quod anima separata post mortem non patitur ab igne corporeo.

Nonus, quod liberum arbitrium est potentia passiva nō actiua, Et quod necessitate mouetur ab appetibili.

Decimus, quod Deus non cognoscit singula.

Vndecimus, quod Deus nō cognoscit aliud à se.

Duodecimus, quod humani actus non reguntur prouident a diuina.

Tredecimus, quod Deus nō potest dare immortalitatem vel incorruptibilitatem rei corruptibili vel mortali.

Isti articuli, qui sequuntur condēnati sunt à domino Stephano Parisien. episc. de consilio magistrorum Theologiæ. Anno domini 1226. die dominica qua cātatur Lætare Hierusalem in ecclesia Parisien. Vbi excommunicauit in scriptis omnes illos, qui eos docuerint & defēderint. Et primo ordinātur illi, qui sūt de deo.

Primus, quod Deus non est trinus & vnus: quoniam trinitas non stat cum summa simplicitate. Vbi enim est pluralitas realis ibi necessario est additio & compositio. Exemplum de aceruo lapidum.

Item, quod Deus non potest generare sibi similem: quod enim generator ab aliquo habet principium aliquod à quo depēdet: & quod in Deo generare nō est signū perfectionis.

Item, quod Deus non cognoscit alia à se.

Item, quod Deus nō potest dare perpetuitatem rei trāsmuta-

mutabili vel corruptibili, ut est corpus humanum.

Itē, quod Deus siue prima causa non posset producere effectum sibi æqualē nisi temperare suam potentiam.

Item quod Deus non posset facere plures animas in numero.

Item, quod Deus nunquam plus creauit intelligentiam quam modo creauit.

Item, quod Deus est infinitæ virtutis in duratione, non in actione: talis enim infirmitas non est nisi in corpore finito si esset.

Et quod prima causa non posset plures mundos facere.

Itē quod sine agente proprio ut patre à solo Deo non posset fieri homo.

Item quod Deum in hac vita mortali possumus intelligere essentiam.

Item, quod Deus non potuit fecisse primam materiam nisi mediante corpore cælesti.

Item, à voluntate antiqua non potest nouum procedere absque transmutatione præcedente.

Itē, quod prima causa non habet cognitionem aut scientiam futurorum contingentium. Primo, quia futura contingencia sunt non entia. Secun-

do, quia futura contingencia sunt particularia. Deus a. cog. noscit virtute intellectiua, quæ non pōt cognoscere particulare. Vnde si nō esset sensus, forte intellectus nō distingueret inter Socratem & Platonē: licet distingueret inter hominē & asinum. Tertium, propter, ordinem causæ ad causatum: præscientia enim diuina est necessaria causa præscitorum. Quarta, ratio est ordo scientiæ ad scitum: quanuis enim scientia non sit causa fati, ex quo tamen scitur determinatur ad alteram partē contradictionis: & hoc multo magis in scientia diuina, quam in scientia nostra.

Item, quod primum principium non potest esse sine diuersorum factorum hic inferus nisi mediantibus aliis causis, eo quod nullum trāsmutans diuersimodè transmutat nisi transmutatum.

Item, quod ab vno primo agente non potest esse multitudo effectuum.

Itē, quod primum principium non est causa propria æternorū nisi metaphorice, id est, quia conseruat ea, quia nisi esset ea non essent.

Item, quod sicut ex materia non potest aliquid fieri ex a-

gen-

gente, ita nec ex agente potest aliquid fieri sine materia. Et quod Deus non est causa efficiens nisi respectu eius, quod habet esse in potentia materiae.

Item, quod entia declinant ab ordine causae primae in se consideratae, licet non in ordine ad reliquas causas agentes in universo. Hoc est error, quia essentialior & inseparabilior est ordo entium ad causam primam quam ad causas inferiores.

Item, quod Deus non potest esse causa novi facti: nec potest aliquid de novo producere.

Item, quod Deus non potest mouere caelum motu recto. Et est ratio, quia tunc relinqueret vacuum.

Item, quod Deus non potest irregulariter, id est, alio modo quam mouet mouere aliquid: quia in eo non est diuersitas voluntatis.

Item, quod Deus est aeternus in agendo & mouendo sicut in essendo, alioquin ab alio determinaretur quod esset prius illo.

Item illud quod de se terminatur ut Deus, aut semper, aut nunquam & quod multa sunt aeterna.

Item quod Deum necesse est facere quicquid immediate fit ab ipso error: siue intelligatur de necessitate coactionis quia tollit libertatem arbitrij: siue de necessitate immutabilitatis quia ponit possibilitatem aliter faciendi.

Item quod primum principium non potest immediate producere generalia: quia sunt effectus noui.

Effectus autem noui exigit causam immediatam quae potest aliter se habere.

Item quod primum principium non potest aliud a se producere: quia omnis differentia quae est inter agens & factum, est per naturam.

Item quod Deus non potest immediate cognoscere contingentia nisi per aliam causam particularem & proximam.

Item quod si omnes causae fuerint aliquando in quiete, necesse est ponere Deum mobilem.

Item quod Deus est prima & necessaria causa primae intelligentiae, qua posita ponitur effectus, & sunt simul duratione.

Item quod Deus non est necessarius a causa motus corporum superiorum & coniunctionis & diuisionis contingentis in stellis.

Item

Item ad hoc quod effectus omnes sint necessarii respectu causæ primæ non sufficit quod ipsa causa prima non sit impedibilis, sed exigitur quod causæ mediæ non sint impedibiles. Error: quia tunc Deus non posset facere aliquid effectum nouum sine causis posterioribus.

Item quod Deus possit agere contraria, hoc est mediante corpore cœlesti quod diuersum in vbi.

Item quod Deus infinitus virtute: non quia faciat aliquid de nihilo: sed quia communicat motum infinitum.

Item quod Deus non potest in effectum causæ secundariæ sine ipsa causa secundaria. Error.

Item quod effectus immediatus à primo debet esse vn^o tantum & similimus primo.

Item quod Deus vel intelligentia non infundit scientiam animæ humanæ in somno nisi mediante corpore cœlesti.

Item quod plures sunt motores primi cœli. Error.

Item quod primum immobile simpliciter non mouet nisi mediante aliquo motu: & quod tale mouens immobile est pars moti ex se.

Item quod potentia actiua

non potest esse sine operatione & permixta potentia passiuæ. Error, si intelligatur de quacunque operatione.

Item quod Deus non potest indiuidua multiplicare sub vna specie sine materia.

Item forma quam oportet fieri & esse in materia non potest agi ab illo quod non agit ex materia.

Item quod Deus non potest facere accidens sine subiecto nec plures demensiones simul esse.

Item quod impossibile simpliciter non potest fieri à Deo, vel ab agente. Error, si intelligatur de impossibili secundum numerum vel naturam.

Item quod alius est intellectus in ratione secundum quod Deus intelligit se & alia. Error quia licet sit alia ratio intelligendi: non tamen alius in intellectu secundum rationem.

Item quod prima causa est causa omnium entium remotissima. Error: si intelligatur cum præcisione. ita scilicet quod non propinquissima est.

Item quod aliqua possunt casualiter euenire respectu primæ causæ, & quod falsum est omnia esse præordinata à prima causa, quia nunc euenirent de necessitate.

Item

Item quod in causis efficientibus causa secunda habet actionem quam non accepit à prima causa.

Item quod in causis efficientibus cessante causa prima non cessat secunda ab operatione sua, dum tamen secunda operetur secundum materiam suam.

Item quod de Deo non potest cognosci nisi quia est siue ipsum esse.

Item quod Deum esse ens per se positue non est intelligibile sed priuatiue est ens aut per se intelligibile.

ERRORES de angelo vel intelligentia.

Item quod omnia separata coæterna sunt primo principio.

Item quod intelligentiæ superiores creant animas racionales sine motu cœli. Intelligentiæ autem inferiores creant vegetatiuam sensitiuam motu cœli mediante.

Item quod intelligentia angelus vel anima separata nusquam est.

Item substantiæ separatae eo quod habent vnum appetitum non mutantur in operatione.

Item quod intelligentiæ siue substantiæ separatae quas di-

cunt esse æternas non habent proprie causam efficientem sed metaphoricè: quia habent causam conseruantem in esse sed non sunt factæ de nouo, quia sic essent trāsmutabiles.

Item quod in substantiis separatis nulla est possibilis transmutatio, nec sunt in potentia ad aliquam mutationem ad aliud, quia æternæ sunt & immunes materia.

Item quod substantiæ separatae quæ non habent materiam per quā plus sint in potentia quam in actu, & sunt à causa semper eodem modo se habente, ideo sunt æternæ.

Item quod substantiæ separatae per suum intellectum causant res ad extra.

Item quod intelligentia motrix cœli influit in animam rationalem sicut corpus cœli influit corpus humanum.

Item quod angelus non potest in actus oppositos immediate, sed in actus mediatos: & hoc mediante alio, vt orbe, sole vel cœlo.

Item quod angelus nihil intelligit de nouo.

Item quod si esset aliqua substantia separata, quæ non moueret aliquod corpus in hoc mundo sensibili, non clauderetur in vniuerso.

Item

Item quod substantiæ sempiternę separate à materia habent bonum: quod est eis possibile cum producuntur: nec desiderant aliquid quo carēt.

Item quod substantiæ separate sunt sua essentia, quia in eis idem est quod est & per hoc quod est.

Item quod omne quod nō habet materiam est æternum: quia quod non est factum per transmutationem materiæ prius non fuit, ergo æternum.

Item quia intelligentiæ nō habent materiam, Deus non posset plures res eiusdem speciei facere: & quod materia non est angelis cōtra fratrem Thomam.

Item quod intelligentiæ superiores non sunt causa alicuius nouitatis in inferioribus. Et quod superiores inferioribus sunt causa æternæ cognitionis.

Item quod intelligentia perficitur à Deo in æternitate, quia secundum se totum immutabilis est, anima autem cæli non.

Item quod intelligentia inferior recipit esse à Deo per intelligentias medias.

Item quod scientia intelligentiæ non differt à substantia intelligentiæ: ibi enim nō

est diuersitas intellecti ab intellectibilitate, nec diuersitas intellectuum.

Item quod substantiæ separate sunt in actu in anime infinitas enim non est imposibilis nisi in rebus materialibus.

Item quod intelligentiæ superiores imprimunt in inferioribus sicut anima vna intellectiua imprimit in aliam & in animam sensitiuam: & per talem impressionem incarnator aliquis projicit camelū in foueam solovisu.

Item quod intelligentia cū sit plena formis: imprimit alias formas in materia per corpora celestia tanquam per instrumenta.

Item quod substantiæ separate sunt alicubi per operationem & non possunt moueri ab extremo in extremū, nec medium: nisi quia possunt velle operari aut in medio aut in extremis. Error: si intelligatur sine operatione substantiam non esse in loco nec transire de loco in locum.

Item quod intelligentia solavoluntate mouet cælum.

Item substantiæ separate nusquam sunt secundum substantiam. Error: si intelligatur ita quod substantia sit res essendi in loco: verum est quod nusquam

nusquam sunt secundum substantiam.

ERRORES de anima & intellectu.

Item quod intellectus non est forma corporis, nisi sicut nauta navis: nec est perfectio essentialis hominis.

Item quod intellectus quando vult induit corpus, quando non vult non induit.

Item quod ex sensitivo & intellectivo non fit vnum per essentiam nisi sicut ex intelligentia & orbe, hoc est vnum per appositionem.

Item quod intellectus humanus est æternus, quia est à causa semper eodem modo se habente: & quoniam non habet materiam per quam prius est in potentia quam actu.

Item quod anima separata nullo modo patitur ab igne.

Item quod intellectus est vnus numero omnium licet omnino separatur à corpore hoc: non tamen ab omni.

Item quod intelligentia Sortis corrupti non habet scientiam eorum quæ habuit.

Item quod anima humana nullo modo est mobilis secundum locum nec per se nec per accidens: & si ponatur alicubi secundum substantiam suam nunquam mouebitur de vbi ad vbi.

Item quod scientia anime est terrena: & quod intellectus agens, & possibilis sunt æterni.

Item quod motus cæli sunt propter animam intellectiuam, & quod anima intellectiva sui intellectus non potest educi nisi mediante corpore.

Item quod nulla forma ab extrinseco veniens potest facere vnum cum materia quod enim separabile est cum eo quod est corruptibile vnum non facit.

Item anima separata non est alterabilis secundum philosophiam licet secundum fidem alteretur.

Item quod anima rationalis quando recedit ab animali adhuc remanet animal vnum.

Item quod anima intellectiva cognoscendo se cognoscit omnia alia: species enim omnium rerum sibi sunt concreata: sed hoc cognoscere non debetur intel-

P p p talle-

tellektui nostro vt noster
est: sed quod secundum in-
tellectus est agens. error est.

Item quod anima est in-
separabilis à corpore, & ad
corruptionem harmoniz
corporalis corrumpitur a-
nima.

Item quod scientia ma-
gistri, & discipuli est vna &
eadem numero: & ratio
est quia intellectus vnus
est: quia forma non multi-
plicatur nisi quia educitur
de potentia materiz.

Item quod intellectus
agens non copulatur no-
stro possibili, & quod in-
tellectus possibilis non v-
nitur nobis secundum sub-
stantiam: & si vniretur &
forma nobiscum esset inse-
parabilis.

Item operatio intelle-
ctus non vniti copulatur
corpori, ita quod operatio
est rei, non habentis for-
mam qua operetur. Error
est: quia ponit quod intel-
lectus non sit forma homi-
nis.

Item quod nihil potest
sciri ab intellectu post eius
separationem.

Item quod intellectus
qui est postrema hominis
perfectio, est penitus ab-

stractus. Vel quod intelle-
ctus vltima, vel est postre-
ma operatio hominis, & est
totaliter abstractus.

Item quod intellectus
possibilis est inseparabi-
lis à corpore simpliciter
quantum ad hunc actum,
qui est specierum receptio,
& quantum ad iudicium
quod fit per simplicem
specierum acceptionem,
vel intelligibilium compo-
sitionem. Error: si intelli-
gatur de receptione omni-
moda.

Item quod intellectus a-
gens est quædam substan-
tia separata superior ad in-
tellectum possibilem: &
quod secundum substan-
tiam, potentiam & opera-
tionem est separatus à cor-
pore nec est forma corpo-
ris humani.

Item quod inconueniens
est ponere aliquos intelle-
ctus nobiliores alijs: quia
cū illa diuersitas nõ possit
esse à parte corporū, oportet
quod sit à parte intelli-
gentiarum: & sic anime no-
biles & ignobiles essent ne-
cessariæ diuersarū specierū
sicut intelligentiz. Error:
quin sic anima Christi non
esset nobilior anima Iudæ.

Item

Item quod intellectus ligatur de cognitione mediata.

speculatiuus simpliciter est æternus & incorruptibilis, respectu vero huius hominis corrumpitur corruptis phantasmatis in eo.

Item quod intellectus possibilis est in actu antequam intelligat: quia in natura intelligibili esse aliquid in actu est esse actu intelligens.

Item quod ex intelligente & intellecto fit vna substantia, & quod intellectus sit ipsa res intellecta formaliter.

Item quod nos peius vel melius intelligimus, hoc prouenit ex intellectu passiuo quem dicunt esse potentiam sensitiuam. Error est: quia hic ponit vnum intellectum in omnibus, aut æqualitatem in omnibus animalibus.

Item quod intellectus non potest transire de corpore in corpus: ita quod successiue sit motor diuersorum corporum.

Item quod intellectus noster per sua naturalia potest pertingere ad cognoscendam essentiam primæ causæ. Hoc male sonat, est error si intel-

Item quod anima nunquam moueretur nisi corpus moueretur: sicut graue vel leue nunquam moueretur nisi aer moueretur.

ERRORES de voluntate sine libero arbitrio.

Item quod de sui natura non est determinandum ad esse vel non esse non determinatur nisi ad aliquid quod est necessarium respectu sui. Error.

Item quod voluntas manente passione & sciëntia in particulari, & in actu non potest agere contra eam.

Item si ratio recta, & voluntas recta. Error est, quia est contra glos. Aug. super illum Psal. Concupiuit anima mea desiderare &c. Et quia secundum hoc ad rectitudinem voluntatis gratia non esset necessaria, sed solum scientia, quod fuit error Pelagii.

Item quod voluntate existente in tali dispositione, in qua nata est moueri, & mouente sic disposito quod natum sit moueri, impossibile est voluntatem non velle.

Ppp 2

Item

Item quod morbus est causa voluntatis medici vt sanet.

Item quod voluntas & intellectus, non mouentur in actu per se, sed per causam sempiternam, scil. per corpora coelestia.

Item quod appetitus cessantibus impedimentis necessario mouetur ab appetibili. Error est de intellectu.

Item quod voluntas secundum se est indeterminata ad opposita sicut materia. Determinatur autem ab appetibili sicut materia ab agente.

Item quod homo agens ex passione coacte agit.

Item quod post conclusionem factam de aliquo faciendo voluntas non manet libera, & quod poenae non adhibentur à lege nisi ad correctionem ignorantiae, & vt correctio sit aliis principium cognitionis vel generationis.

Item quod voluntas hominis necessitatur per suam cognitionem sicut appetitus bruti.

Item quod nullum agens est ad vtrumlibet, imò determinatur.

Item quod effectus stellarum super liberum arbitrium sunt occulti.

Item quod voluntas nostra sub aetate potestati corporum coelestium.

Item quod voluntas necessario prosequitur quod firmiter creditum est à ratione: & quod non potest abstinere ab eo quod ratio dicitur. Hæc autem necessitatio non est coactio sed natura voluntatis.

Item quod homo in omnibus suis actionibus sequitur appetitum, & semper maiorem. Error est, nisi intelligatur de maiore & in mouendo.

Item quod non est possibile esse peccatum in potentis animæ superioribus, & ita peccatur passione, & non voluntate.

Item quod scientia contrariorum solum est causa quare anima rationalis potest in opposita, nisi per accidens & ratione alterius.

Item quod anima nihil vult nisi mota ab alio à se, vnde stud falsum est: anima se ipsa vult. Error, si intelligatur mota ab alio, scilicet appetibili vel ab obiecto: ita quod appetibile, & ob-

lectura

lectum fit tota ratio motus voluntatis ipsius.

Item quod duobus bonis propofitis, quod fortius est forti, mouet. Error est, nisi quantum est ex parte boni mouentis.

Item quod omnes motus voluntarij reducuntur ad motorem primum. Error nisi intelligatur in motorem primum, simpliciter non creatum. Et intelligendo de motu secundum substantiam & non secundum deformitatem.

ERRORES de mundo & mundi æternitate.

Item quod nihil est æternum à patre finis quod non sit æternum à patre principij: quia est contra fidem, & Error.

Item quod redeuntibus corporibus cœlestibus omnibus in idem punctum, quod fit in 30. millibus annorum redibunt ijdem effectus qui & modo.

Item quod non fuit primus homo nec erit vltimus imò semper fuit, & semper erit hominis ex homine generatio.

Item quod generatio hominis est circularis eo quod forma hominis redit plu-

ries super eandem partem materiæ.

Item quod quia Sortes factus est non receptibilis æternitatis, & si debet esse æternus, necesse est vt transmutetur natura & specie.

Item quod mundus est æternus quantum ad omnes species in eo contentas, & quod tempus æternum & motus & materia agens & suscipiens, quia est à potentia Dei infinita, & impossibile est innouationem esse in effectū, sine innouatione in causa.

Item quod nihil esset nouum nisi cœlum esset variatum respectu materiæ generabilium.

Item impossibile est solvere rationes Philosophi de æternitate mundi, nisi dicamus quod voluntas primi implicat incompossibilia.

Item quod duo sunt principia æterna, scilicet, corpus cœli & anima eius.

Item quod tria sunt principia æterna in cœlestibus, subiectum motus æterni, anima corporis cœlestis, & primum mouens desideratum. Error est quo ad duo prima.

Ppp 3

Item

Item quod mundus est æternus, quia omne quod habet naturam per quam possit esse in futuro toto, habet naturam per quam potuit esse in toto præterito.

Item quod mundus licet sit factus ex nihilo, non tamen est factus de nouo, & quamuis de non esse exierit ad esse non esse, non præcessit esse duratione, sed natura tantum.

Item quod theologi dicentes quod cœlum quandoque quiescit arguunt ex falsa suppositione. Et quod dicere cœlum esse, & non moueri est dicere contradictoria.

Item quod infinitæ præcesserunt cœli reuolutiones, quas non fuit impossibile comprehendere à prima causa, sed ab intellectu creato.

Item quod elementa sunt æterna, sunt tamen facta de noue in dispositione quam non habent.

Item quod quamuis generatio hominū possit deficere voluntate primi tamen non deficiet, quia orbis primus non tantum mouet ad generationem elementorum sed etiam hominū.

Item si quod cœlum fleret ignis in stupam non generet quia nec Deus esset.

Item quod cœlum nunquam quiescit: quia generatio inferiorum quæ est finis motus cœli cessare non debet. Alia ratio quia cœlum suum esse, & suam virtutem habet à motore suo, & hoc conseruat cœlum per suum motum, unde si cessaret à motu cessaret ab esse.

Item quod æuum, & tempus nihil sunt in re, sed solum in apprehensione.

Item quod qui generat mundum secundum totum ponit vacuum, quia locus necessario præcedit generatum in loco: & tunc ante mundi generationem fuisset locus sine locato quod est vacuum.

Item elementa prima generatione sunt facta ex nihilo chaos, sed sunt æterna.

Item quod vniuersum non potest deficere, quia primum agēs habet transmutare materiam æternaliter vicissim nunc ad istam formam nunc ad illam, & similiter materia nata est transmutari.

Item quod tempus est infinitum.

infinitum quantum ad v-
trumque extremum, licet
enim impossibile sit infini-
ta esse pertransita quorum
aliquid fuit pertranseun-
dum, non tamen impossi-
bile est infinita esse per-
transita quorum nullū fuit
pertranseundum. Error.

Item quod naturalis phi-
losophus simpliciter debet
negare mundi nouitatem
quia innititur causis & ra-
tionibus naturalibus. Fi-
delis autem potest negare
mūdi eternitatē, quia niti-
tur causis supernaturalib⁹.

Item quod ratio philo-
sophi demonstrans mo-
tum cœli æternum non est
sophistica. Et mirum est
quod homines profundi
hoc non vident.

Item quod creatio non est
possibilis, quamuis con-
trarium sit tenendum se-
cundum fidem.

Item quod non est ve-
rum quod aliquid fiat ex
nihilō, vel neque factū sit
in prima creatione.

Item quod creatio non
debet dici mutatio ad esse.
Error, si intelligatur de o-
mni modo mutationis.

ERRORES de cœlo &
stellis.

Item quod corpora cœ-
lestia mouentur à princi-
pio intrinseco quod est a-
nima, & quod mouentur
per animam, & per virtutē
appetitiuam sicut animal.

Sicut enim anima appe-
tens mouetur, ita & cœlū.

Item corpora cœlestia ex
se habent æternitatem suæ
substantiæ, sed non æter-
nitatem sui motus.

Item quod anima cœli
est intelligentia. Et orbis
cœlestes sunt instrumenta
intelligentiarum sicut or-
gana: sicut auris, & oculus
est organum virtutis sensi-
tiuæ.

Item quod si in aliquo
humore virtutes stellarum
deuenirent ad talem pro-
portionē cuiusmodi pro-
portio est in seminibus pri-
morum parentum, ex illo
humore posset generari
homo. Et quod sufficienter
posset generari ex putrefa-
ctione vel ex putredine.

Item omnium formarum
causa effectiua est orbis.

Item natura quæ est prin-
cipiū motus in corporibus
cœlestibus est intelligentia
mouens. Error si intelligen-
tur de natura quæ est actus
vel forma.

ERRORES de necessitate euentus rerum. **non immediate, sed medi-**

Item quod nihil à casu, sed ante motu superiorum. Et omnia à necessitate veniunt. Et omnia futura quæ erunt necessitate erunt. Et quæ non erunt impossibile est esse. Et quod nihil euenit contingenter considerando omnes casus. Error. quod illud facit non imponit necessitatem inferioribus, quia habent contrarietatem, sed superioribus.

Item quod sanitatem & infirmitatē, vitam & mortem attribuunt positioni syderum & aspectui fortunæ, dicentes quod si cum aspexerit fortuna viuet, si non aspexerit morietur. Error.

Item quod ex diuersitate locorum acquiruntur necessitates euentuum.

Item quod hora generationis hominis in corpore suo, & per consequens in anima quæ sequitur ex ordine causarum superiorū, & inferiorum inest homini dispositio inclinans in tales actiones & euentus. Error, nisi intelligatur, de euentibus naturalibus, & per viam dispositionis.

Item quod quibusdam signis aut figuris sciuntur hominum intentiones, & mutationes intentionum.

ERRORES de accidente.

Et an intentiones illæ perficiendæ sint. Et quod per tales figuras sciuntur euentus peregrinorum: captiuatio hominum, aut solutio captiuorum, & an nati futuri sint scientes vel latrones.

Item quod cum Deus non comparatur ad entia in ratione causæ materialis, vel formalis non facit accidens esse sine subiecto, de cuius ratione est in actu inesse subiecto suo.

Item quod accidens existens sine subiecto non est

acci-

accidens nisi æquiuocè. Et quid esse hæreticum, quia quod impossibile est quantitatem siue dimensionem esse per se, hoc enim esset ipsam esse substantiam.

Item quod facere accidens esse sine subiecto habet rationem impossibilis implicantis contradictionem, vt credimus in Eucharistia.

Item quod Deus non posset facere accidens sine subiecto nec plures dimensiones simul esse.

Item quod sermones Theologiæ fundati sunt in fabulis.

Item quod nihil plus scitur propter scire Theologiam.

Item quod fabulæ, & falsa sunt in lege Christiana sicut & in aliis.

Item quod lex Christiana impedit addiscere.

Item quod lex naturalis prohibet interfectionem animalium irrationabiliû, sicut & rationabilium, licet non tantum.

Item quod dignitas esset in causis superioribus posse facere peccata, & monstræ præter intentionem, cum natura hæc posset.

Item quod delectatio in actib. venereis nõ impedit actum siue vsum intellectû.

Item quod continentia non est essentialiter virtus.

Item quod non est curandum de sepultura.

Item quod non est orandum.

Item quod non est confessio facienda nisi ad apparentiam.

quod impossibile est quantitatem siue dimensionem esse per se, hoc enim esset ipsam esse substantiam.

Item quod non est credendum nisi per se notum, vel ex per se notis possit declarari.

Item quod non est curandum de sepultura.

Item quod non est orandum.

Item quod non est confessio facienda nisi ad apparentiam.

ERRORES de raptu. Item quod raptus, & visiones non habet fieri nisi per naturam.

ERRORES de vitijs & virtutibus. Item quod peccata contra naturam vtpote abusus in coitu licet sint contra naturam speciei, non tamen contra naturam indiuidui.

Item quod simplex fornicatio, vtpote solutus cum soluta non est peccatum.

Item quod dignitas esset in causis superioribus posse facere peccata, & monstræ præter intentionem, cum natura hæc posset.

Item quod delectatio in actib. venereis nõ impedit actum siue vsum intellectû.

Item quod continentia non est essentialiter virtus.

Item quod non est curandum de sepultura.

Item quod non est orandum.

Item quod non est confessio facienda nisi ad apparentiam.

Item quod perfecta abstinencia ab actu carnis corrumpit virtutem & speciē.

Item quod pauperis hominis fortuna non potest agere in mortalibus.

Item humilitas prout quis ostentat ea quæ habet, sed vilipendit, & humiliat se non est virtus. Error, si intelligatur quod nec actus virtuosus.

Item quod non sunt possibile alia virtutes nisi acquisitæ vel innatæ.

Item quod castitas non est maius bonum quam perfecta abstinencia.

Item quod finis terribilium est mors. Error, si excludat terrorem inferni qui est extremus.

ERRORES de resurrectione.

Item quod non contingit corpus corruptum redire idem numero, nec idem numero resurget. Error.

Item quod resurrectio futura non debet credi neque concedi à philosopho, quia impossibile est investigari per rationem.

Error, qui etiam philosophus debet captivare intellectum in obsequium fidei Christi.

ERRORES de felicitate seu beatitudine.

Item felicitas non potest à Deo infundi immediate.

Item dicere Deum dare felicitatem vni, & non alii est sine ratione & figmentum.

Item quod homo ordinatus quantum ad intellectum & effectum, sicut potest esse sufficienter per virtutes intellectuales, & morales de quibus loquitur philosophus in ethicis est sufficienter dispositus ad felicitatem æternam.

Item quod felicitas habetur in hac vita, & non in alia.

Item quod homo post mortem amittit omne bonum.

Item quod bonum quod homini possibile est consistit in virtutibus intellectualibus.

ISTI sunt articuli revocati Anno domini 1308. 2. die Octobris, Parisiis per fratrem Ioan. Guion. ordinis minorum in domo predicatorum.

Item quod generare secundum suam rationem formalem non sit in patre.

Item generare realiter illicitum sit in divinis.

Item

Item quod generare siue elicitum, siue inelicitum sit in filio.

Item quod generare & generari in diuinis accepta notionaliter sunt idem inter se in diuinis.

Item dicere quod pater in diuinis non sit formaliter generans alia generatione quam illa qua filius formaliter est genitus.

ERRORES Ioannis de Mercuria ordinis Cisterciensis. Articuli condemnati per magistros Parisienses. Anno domini 1347 & prohibiti omnibus baccalariis legentibus qui legunt, vel legerunt sententias sub pena priuationis ab omni honore facultatis: quorum articulorum aliqui reputantur erronei aliqui suspecti aut male sonantes in fide.

Item quod satis erat possibile quod per voluntatem aut volitionem creatam Christus aliquid voluit quod nunquam debuit euenire.

Item quod Christus potuit dixisse falsum, & asseruisse assertionem creatam vocali quam mentali.

Item qualitercumque vult Deus vult efficaciter esse.

Item quod Deus facit quod aliquis peccet, & quod sit peccator, & vult voluntate beneplaciti quod ille sit peccator.

Item quod nullus peccat volendo aliquo aliter quam Deus velit eum velle.

Item quod Deus aliquid reprobatur quod ipse vult voluntate beneplaciti.

Item quemlibet peccantem Deus vult peccare voluntate beneplaciti, & facit eum peccare & vult quod peccet.

Item quod Deus facit malum esse, & peccatum.

Item quod peccatum magis est bonum quam malum.

Item quod aliquis faciat aliquid omnino, ut Deus vult ipsum facere voluntate beneplaciti quod talis peccet.

Item quicumque peccat conformatur voluntatem suam voluntati beneplaciti Dei, sic quod illa vult sicut Deus vult eum velle.

Item quod possibile est Christum secundum voluntatem creatam errasse, & secundum hominem mendacium protulisse.

Item quod posset dici quod anima Christi vnita verbo saltem.

saltem per accidens posset odire Deum vel respuere siue detestari.

Item quod si aliquis habēs usum liberi arbitrij incidēs in tentationem tantā quod non possit illi resistere moueatur, ad illecebram cum aliena vxore non committit adulterium, & sic de aliis peccatis.

Item quod aliqua est possibile passio cui voluntas etiam habita gratia quacunque sine miraculo non possit resistere, quin eliceret actum secundum illam & talis actus nō est peccatū.

Item quod non est peior demeritoriē in casu qui vitiosum habet habitum demeritorum cum actu quā qui habet habitū sine actu.

Item quod non est peior moraliter qui vitiosum habet habitum, & actum quam qui habitum eiusdē rationis habet sine actu.

Item quod non est melior meritoriē qui habet habitum meritorium, & actum, quam qui habet consimilem habitum sine actu.

Item quod malus quacunque malitia actuali, & habituali, æqualibus, ad inuicem non est peior ex actua-

li simul quam ex actuali tantum, vel ex habituali tantum.

Item quod bonus quacunque bonitate actuali, & habituali ad inuicem æqualibus non est magis bonus ex vtraque quam ex habituali tantum.

Item quod nulla creatura aut nulla circumstantia rei bona diminuit peccatum quin sit tantum quantum foret sine illa cæteris parib.

Item quod pia intentio & naturalis pietas augēt peccatum, & non diminuunt cæteris paribus.

Item peccatum post longam consuetudinem commissum est minus quam foret ante consuetudinem.

Item quod odium proximi non est demeritorium nisi quia prohibet à Deo.

Item quod probabiliter posset sustineri cognitionē, vel volitionem non esse distinctam ab anima, imo est ipsa anima, & sic sustinens non teneretur nec coggeretur negare propositionem, per se notam negare auctoritatem admittendā.

Item quod probabile est in lumine naturali non esse accidentia sed omnem rem esse

esse substantiam & quod ubi non esset fides non esset ponendum, vel probabiliter, poni posset.

Item quod non est evidēs evidētia reducta ad certitudinem primi principij, quin quodcunq; quod esse posset produci nobilius.

Item quod tenentes vel communiter tenetur quod intentio volitio sensatio sint qualitates subiectivæ existentes in anima quas potest Deus creare se solo, & qui hoc ponere vult habet concedere, & dicere quod Deus potest facere se solo, quod anima odiret proximum, & Deum demeritoriē.

Item quod Deus, est causa aliquo modo actus demeritorij, vt demeritorius est.

Item quod Deus est causa peccati, vt peccatum est, & mali in quantum malū est.

Item quæcunq; voluntas causat aliquid causat taliter in virtute primæ causæ.

Item quod Deus est causa maxima, & immediatæ privationis, & iustitiæ in actu.

Item quod Deus est actio, & causa peccati, vt peccatum est.

Item quod Deus est causa cuiuslibet modi actus & cuiuslibet circumstantiæ productæ.

Item quod à Deo est quod actus demeritorius, sit in quantum demeritorius est.

Item quod quacunq; creatura demonstrata hæc est vera chimera intelligitur hæc chimera pōt intelligi.

Item quod quacunque creatura demonstrata hæc est vera, hæc res maior Deo potest cogitari.

Item quod propter opera alicuius futura bona Deus præordinavit aliquem ab æterno.

Item quod Deus prædestinatus est ab æterno propter bonum vsum liberi arbitrij quem Deus præsciuit eum habiturum.

Item quod non sic gratis, & misericorditer Deus prædestinavit illum quem prædestinavit, quin & pro omnibus bonis ipsius futuris vel alterius.

ARTICVLI contra Magistrum Nicolaum de Ultricuria Anno Domini, 1348. post festum omnium Sanctorum.

ISTI sequentes articuli fuerunt in Romana curia

cōdemnati per Magistrum Nicolaum supradictū publicè in vniuersitate Parisiens. reuocati.

Quod Deus potest præcipere creaturæ rationabiliter vt habeat ipsum odio, & ipse obediens plus meretur quam si ipsum diligeret & præcepto, quoniam hoc faceret cum maiori conatu & magis contra propriam inclinationem. Istū articulum assero falsum.

Item si aliquis velit conformare voluntatem suam voluntati diuinæ sequitur necessario altera pars illius disiunctiuæ, vel quod Deus eum instrueret de omnibus necessariis, & conuenientibus salutem suam: ita quod errare non posset, vel quod non erraret, & si erraret in quocunque actu suo ille error non esset sibi impudendus nec peccaret, immo meretur in omni actu consequente talem errorem immo plus vel tantum quantum eliciendo actum oppositum sequendo iudicium rationis. Istum articulum assero falsum, & reputo erroneum prout iacet.

Item quod in principio

primo suo tenuisse dicitur, quod quilibet tenetur plus diligere meliorem proximum se quam seipsum. Istū articulum reputo falsum.

Item quod in ecclesia sancti sepulchri Parisiis prædicasse dicitur, quod quilibet tenetur plus diligere proximum meliorem.

Istum articulum reputo falsum.

Item quod Magister Nicolaus de Ultricuria prædictus dicere debeat alte & intelligibiliter quod propter istos articulos, & propositiones per eum reuocatas, ac multos alios articulos falsos, & hæreticos huius epistolæ libelli, combustis fuerunt in scriptis reuocare debeat publice, sollemniter, expresse: propositiones per eum coram nobis reuocatas, alios articulos à prædictis asserendo aliquos falsos, aliquos præsumptuosos, etiam & quod debeat iurare, in præsentia nostra ad sancti Dei euangelia quod nunquam tenebit aut docebit etiam clam vel palam: & representauit se Cancellario Parisiensis, & vniuersitari magistrorum, & scholarium Parisiis

studens

studentium, & etiam regentium.

ISTI articuli qui sequuntur sunt condemnati ab Episcopo Parisiensi, & magistris Theologiæ regentibus Parisiis. Anno Domini 1340. in octaua Epiphaniæ Domini.

Item quod Domini essentia in se nec ab homine nec ab angelo videbitur.

Item quod diuina essentia, licet eadem sit in Patre & Filio & Spiritu Sancto ut est essentia, tamen ut est forma siue in ratione formæ, est vna in patre, & filio, & non vna in Spiritu Sancto.

Item quod Spiritus Sanctus prout est amor vel nexus non procedit à patre & filio sed tantum à patre.

Item quod multe fuerunt veritates ab æterno, quæ non erant Deus.

Item quod corpora glorificata non erunt in cælo empyreo cum angelis, sed in cælo cristalino vel aliquo quod est supra firmamentum quod præsumebant dicere de beata Virgine.

Item quod primum nunc, & creatura non est creator nec creatura.

Item quod angelus primo instanti suæ creationis fuit malus & nunquam bonus.

Item quod angelus in eodem instanti potest esse in diuersis locis.

Item quod qui habebit meliora naturalia habebit de necessitate meliorem gratiam & gloriam.

Item quod diabolus nunquam habuit vnde stare posset.

Item nec Adam in statu innocentia.

COPIA schedulæ reuocationis quorundam articulorum fratris Dionysii Souléchat ordinis fratrum minorum factæ per eundem Parisiis, & in curia Romana. Reuerendi magistri mei & Domini, dixi aliqua in principio meo sententiarum, quæ in nonnullorum auribus male sonuerunt & ex causa. Ego veritate coactus, & ex ordinatione reuerendi patris Domini Cancellarii Parisiensi ac facultate theologiæ magistrorum tanquam Ecclesiæ, & dictæ facultatis theologiæ humilis filius ipsa dicta in præfato principio meo male posita corrigo sub hac forma. Quia

tertia

tertia conclusio articuli quarti fuit hæc, quod hæc benè dicta imo superbene dicta lex & dulcissima, videlicet lex amoris de qua loquebar omnem aufert proprietatem & dominium: probavi quia non querit vindictam, quia patiens est 1. Corint. 13. non grositiam cordis, quia patiens est doloris proximi.

Item non est ambitiosa quantum ad honores. Non querit quæ sua sunt quantum ad temporalia: unde glossa, non æmulatur, id est non invidet, quia non eam aliena contristat felicitas: sed alterius bonum diligit vt suum. Prædictam conclusionem reuoco tanquam falsam erroneam & hæreticam, quia Christus & Apostoli illam legem perfectissimè tenuerunt, & adhuc multitenent, & per Dei gratiam tenebunt qui proprietatē & dominium habebunt, dico etiam quod autoritas Apostoli, & glossa per quas probabam non probant dictam conclusionem, nec sunt ad propositum, vt apparet intuitu textum, & glossas auctenticas super illo. Ex illa con-

clusionem intuli corrolarium primum, quod hæc lex dispensat duo pronomina possessiua, scilicet, meum & tuum: probavi quia ista duo vnum facit, immo etiam omnia in vnum congregat, sicut Dionysius dicit de cœlesti hierarchia c. 1. in principio, Omne datum optimum, & omne bonum perfectum de sursum est descendens à patre luminum. Sed & cunctis à patre luminis moti apparationis processus ad nos bonitatis dono veniens rursus sunt vnum faciens virtus suscitatione nos adimplet, & conuertit ad congregantis patris deitatis deificam simplicitatem, amor enim omnia vnum & vnus facit, scilicet, Dei, quia non querit quæ sua sunt, sed quæ Iesu Christi.

Item intuli. 2. corrolarium quod non minus facit omnia communia charitas quam extrema necessitas: probavi, quia & vnus fit ex amore sui: sed affectio iusti est intensior, & eligibilior quam commodum proba ualauero de Sancto Bernardo in secundo corrolario quartæ conclusio-

nis ar-

nis articuli, igitur confirmavi per Augustinum in prologo contra quinque hæreses dicentem, quod plus obligat charitas quam necessitas: dico nunc quod ista duo corrolaria, ut sequuntur ex conclusione prædicta sunt falsã: & dico, quod autoritates illas quas adduxi non faciunt ad propositum.

Item ex prædicta conclusione intuli aliud corrolarium quod fuit quartum quod legẽ hanc dedit Christus discipulis suis principaliter & actualiter exequendam, non solum habitualiter probavi, quia dixit. Hæc mando vobis ut diligatis inuicem sicut dilexi vos. Ioan. 15. Per istud corrolarium intelligendo hanc legẽ amoris auferentem omnem proprietatem & dominũ prout conclusio dicit, si intellectum reputo falsum erroneum, hæreticum, & contra determinationem ecclesię, dico etiam quod autoritas quam allegavi non est ad propositum. Item conclusio quarta & finalis mea fuit quod actualis abdicatio cordialis voluntatis, & temporalis

potestatis dominii seu auctoritatis statũ perfectissimum ostẽdit & efficit probavi, quia hoc pro regula perfectionis à Christo datũ est Matth. 9. Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes & da pauperib?.

Idem Luc. 2. Idem Marc. 10. vnde non dixit, Pone in arca aut in scrinio, sed si videas pauperes da, quia ut dixit Christus Matth. 26. Pauperes semper habetis vobiscum, me autem non semper habebitis, & dicebam quid ideo non dicat homo hanc regulam à Deo esse datam, sed animi præparationem, scilicet si opus sit, quia ubi semper opus est, semper debet fieri. Sed quia reuera paruus color sufficit ad excusationem agere, volenti, isti volunt dare intelligere quod orichalcũ est aurum, & fel mel: sed si ex ignorantia crederent, tamen est qui quærat & iudicet, quod propositiones dicunt hanc conclusionem esse positam vniuersaliter, ideo ipsam vniuersaliter intellectam dico falsam, erroneam & hæreticam, quia nec Christus nec Apostoli statum per-

Qqq festif-

fedissimum habuissent, & nem decretalis Domini
 authoritates ad hanc probandam adductæ non sunt
 ad propositum, vt patet per glossas ordinarias &
 Doctores in hoc studio & alibi approbatos. Alias
 probationes vt probabant istam conclusionem repu-
 tat falsas & erroneas. Et vltimam dico falsam iniu-
 riosam & scandalosam. Ex prædicta conclusione quar-
 ta inferebam primum corrolarium, quod Christum
 non abdicasse hu usmodi possessionem, & ius in tem-
 poralibus non habetur ex nona lege immo potius op-
 positum, quia Matth. 8. filius hominis nõ habet vbi
 caput reclinet. Item secundum corrolarium est illud,
 quod hanc legem pro regula perfectionis Christus
 docuit, & exemplo confirmauit: probaui per regulã
 nunc dictam. Vade & vende omnia quæ habes, &c.
 Etiam quia vocati omnia dimiserunt, Mattheus re-
 lonium, Petrus & alij retia. Matth. 19. Ecce nos reli-
 quimus omnia. ista duo corrolaria reuoco tanquam
 falsa erronea & hæretica, & contra determinatio-
 nem decretalis Domini Ioannis Papæ quæ incipit.
 Quia quorundam inter cetera dicentis omnis vir in
 cuiusque proprietate, & in eius vsu, quæ quidem asser-
 tio continet multa falsa, cum nec Christum expro-
 priationem prædictam in se seruasse, nec etiam impo-
 suisse Apostolis, nec sub voto ab eis fuisse assumptam
 euangelicam, seu Apostolicam doceat historia, sed contra-
 rium euidentius manifestat hæc decretalis. Dico etiam
 quod authoritates nõ sunt ad propositum, vt liqui-
 de apparet intuenti textum, & glossas ordinarias
 & approbatas. Præterea fuit corrolarium quartum
 quod intuli, quod abdicatio rerum temporalium se-
 cundum animi præparationem: nullam aut valde im-
 perfectam, & fragilem ostendit & efficit perfectio-
 nem probaui primo, quia semper habent pauperes,
 secundo quia nõ valet nisi ratione actus. Igitur actualis est perfectior, istum articu-
 lum reuoco tanquam falsum & scandalosum, nec proba-
 tiones sunt ad propositum.

Item respondendo ad
 quendam

quēdam baccalaurium de
domo Beati Bernardi, cum
ille dixisset quod Christus
talia non abdicauit, illud
negauit: & dixi quod Chri-
stus talia non abdicauit, il-
lud negauit: & dixi quod
Christus nihil sibi retinuit.
Ista duo dicta reuoco tan-
quam falsa, & hæretica,
quā Christus loculos ha-
buit propter infirmos à fi-
delibus oblata conseruans,
quæ & suorum necessita-
tibus, & aliis indigentibus
tribuebat, vt & Christi
Euangelium, & B. August.
ac etiam determinatio Ro-
mani Pontificis hæc testan-
tur. Vltimum corrolarium
quod posui fuit, quod non
plus curauit Christus de
temporalibus quam faciunt
diuites de pauperibus: pro-
bauit, quia sitiuit & non ha-
buit potum, & pro nobis
nudus in cruce pependit:
nunc dico quod Christus
de temporalibus curauit,
quia non omnia abdicauit
vt superius dictū est: quod
autem innui de diuitibus
quod nō curant de paupe-
ribus, hoc retracto tanquā
iniuriosum illis diuitibus,
per quorum elemosynas
pauperes sustentatur. Hæc

igitur omnia male sonan-
tia sic pri^o expressa in meo
dicto sententiarum princi-
pio male posita reuoco, &
retracto vt dictum est pro-
mittendo bona fide, quod
illa de cætero non tenebo
nec dogmatizabo; & ita iu-
ro, veniam humiliter im-
plorans de commissis. Hæc
omnia prædicta dictus fra-
ter Dionysius iterū omnino
in præsentia magistri Guil-
lelmi Romani lectoris sacri
palatii Apostolici, & alio-
rum nouem magistrorum
in theologia Parisijs reuo-
cauit, & ad sancta Dei euan-
gelia iurauit se appellatio-
nem quā interposuerat nō
prosecuturum, ac conclu-
siones prædictas, & corro-
lariū tanquā falsa erronea,
& hæretica abiurauit secū-
dum tenorē reuocationis
alias per eum factæ Parisijs,
modo & forma superius
annotatis. Hæc autem re-
uocatio facta est Auinione
in domo præfati Magistri
Guillermi Romani. Anno
1365. die vltimo mensis Ia-
nuarij inditione tertia, Pō-
tificatus sanctis. in Christo
Patris, & domini nostri Do-
mini Urbani diuina prou-
dentia Papæ 6. anno 3. Re-

Qgg 2 uoca

uocatio articulorum præ-
dictorum facta per eun-
dem fratrem Dionysium in
disputationibus solennibus
publicè facta in Ecclesia
prædicatorum Parisijs. An-
no Domini 1369. Die Iouis
post Quasimo. de mandato
reuerendissimi in Christo
Parris Domini, Domini
Cardin. Beluacensis com-
missarij ad hoc per sedem
Apostolicam deputati.

Item cum debui exponere
dicta mea in curia Ro-
mana coram reuerendissi-
mis Patribus Dominis Car-
dinalibus. Nemanensi &
Vabrensi addidi proposi-
tiones quæ sequuntur, vi-
delicet, quod Christus in
morte omnia simpliciter
abdicauit: istam reputo
tanquam falsam errone-
am, & hæreticam.

Item dixi, quod quando
corpus in sepulchro man-
sit, ibi charitas abstulit ab
eo omnem proprietatem
& Dominum: istam reuo-
co tanquam falsam erro-
neam & hæreticam.

Item dixi, quod tunc vo-
cauit sedes generalis domi-
nij, usque ad diem istam, vt
sequitur ex prædictis seu
ad sensum prædictarum:

reuocaui & reuoco tan-
quam falsam & erroneam.

Item quod aliqui dicunt
quod dixi in prædicta de-
claratione, primo quia lex
amoris, id est, charitas quæ
statum perfectum facit est
inseparabilis à nobis, &
quod loquebar de charita-
te siue de lege amoris, ex
cuius obseruatione seu ob-
seruantia vnus cuiusque sta-
tus perfectio mensuratur
loquendo de meritoria per-
fectione in homine vsque
rationis habente. Secundo
quia cuiuslibet creature ra-
tionali hæc lex naturaliter
est indita, & tertio quod
Deus secundum hanc legem
viuit. Istas propositiones
non credo me dixisse
neque dixi, quia istas repu-
to falsas, erroneas & hære-
ticas, prædictas autem pro-
positiones per me reuoca-
tas abiuro, & promitto eas
de cætero nec tenere, nec
dogmatizare publicè vel
occulte, & veniam petitiui
& peto humiliter de com-
missis.

Reuocatio Magistri Io-
annis de Calore. Anno Do-
mini 1363.

Antequam descendam
ad conclusiones habeo ali-

qua dicere, quia in primo articulo mearum vespertiarum posui duas propositiones, vnam scilicet quod summus legislator Deus ipse dignus est infinitis perfectionibus, quas nec habuit nec habet nec habere potest. Nunc dico quod ista propositio male sonat, immo reputo eam in sensu categorico falsam, quem sensum facit: nec in illo sensu intellexi eam, sed in sensu hypothetico, scilicet quod si essent infinitæ perfectiones imaginabiles quas Deus non habet, adhuc esset dignus illis perfectionibus.

Eodem modo de secunda propositione, scilicet, quod infinitæ perfectiones simul in legislatoris essentia sunt dignitas ad infinitas alias.

Item quia ex prædicta intuli vnum corrolarium, scilicet, quod dictus legislator significauit se in carne ad suam assumptionem hypostaticam, intellexi significauit, id est, manifestauit. Istud autem quod ultra addidi, scilicet, quod si alias non fuisset assumptus secundum hominem dignus esset quia frueretur:

& istud pluries reiteraui, dico quod intellexi & protuli tanquam disputabile: nunc dico, quod non est disputabile & quod est falsum.

Item quia proposui in mea conclusione tertii articuli quod sub ducta prerogatiua disparis acceptio- nis veritatis sub falsitate staret, vt verus cultor non amplius quam falsus merreretur, & istam pluries reiteraui, dico quod male sonat, quia procedit ex vna suppositione impossibili: aliquibus tamen posset apparere possibilis.

FVERVNT Parisiis quidam discipuli cuiusdā Almarici nomine studentes Parisiis, qui dixerunt mortuo eo, quod illud quod alias est peccatum mortale vt stuprum factum in charitate non est peccatum, impunitatem peccatorum promittentes, Deum bonum & non iustum dicentes: qui ab Ecclesia propter huiusmodi condemnati à Rege Franciæ extra portas sunt combusti. Hæresarcha vero eorum Almaricus à generali concilio Romæ condemnatus est & excom-

municatus, & ex ciuitate exhumatus, & cinis & ossa per sterquilinum sunt dispersa, & merito.

ARTICVLI Ludouici reuocati. Anno Domini. 1362.

Primo probando primam partem primæ suppositionis arguitur sic, Ad quolibet nomen velle vel nolle respectu cuiuslibet producibilis ad extra sequitur necessario mutatio in voluntate perfecta. Deinde arguitur hypothetice, Si Deus de nouo aliquid vellet vel nollet ad extra, seu in Deo esset nouum velle vel nolle ad extra, ipse intrinsece mutaretur: igitur velle & nolle dicunt denominationem intrinsecam. Et hæc fuit mens mea per hoc quod dixi in 2. propositione huius, quod tam velle vel nolle ad extra est actus vitalis perfectæ voluntatis ipsum immutans vitaliter: non intellexi, quod per velle & nolle Deus mutaretur intrinsece, sed quod sunt opera vitalia. Sed quia apud multos iste modus loquendi velle diuinum immutat voluntatem diuinam, si-

gnificat enim quod ipse intellectus mutatur: & placet Domino Cancellario & facultati quod de cætero in diuinis tali modo quæritur. Dixi in 2. corollario primæ suppositionis quod licet perfectæ voluntatis seu diuinæ essentia quodlibet intrinsecum sit absolute necessarium secundum suum esse reale: tamen est aliquid intrinsecus contingens, & non est necessarium secundum suum esse formale, patet de nolle & velle ductis ad extra. Istud sic explano & dico quod nihil intrinsecum Deo est contingens secundum intellectum quem facit tanquam catholice fidei dissonum. Similiter illud quod dixi in 3. corollario quod stat Deum esse intrinsece aliqualem, & ipsum posse non esse talem, & tamen ipsum esse talem, immutabiliter, debet sic intelligi, id est, stat Deum aliquid ad extra, & ipsum posse hoc nunquam velle, & tamen immutabiliter. Quod dixi in probatione huius quod non est inconuenient quod aliquid sit Deus secundum suum esse reale, &

tam
dun
bet
alic
tam
den
nat
peti
rati
vnd
han
qua
dun
cit,
Deu
real
est
esse
I
quo
perf
ra c
ad e
uam
Ire
fect
pecc
non
plic
quo
liter
form
pro
run
ctū
se q
gno
tamen

tamen non sit Deus secundum suum esse formale, debet sic intelligi, id est, quod aliquid sit Deus realiter, & tamen non aliqua formali denominatione denominatur, quæ sibi non competit præcise, quia Deus, sed ratione alicuius effectus: unde supradicti damnant hanc propositionem tanquam fidei dissonam secundum intellectum quem facit, scilicet, quod aliud est Deus secundum suum esse reale, & tamen ipsum non est Deus secundum suum esse formale.

Item dixi 9. corrolario, quod non stat intellectum perfectum cognoscere vera contingentia & illorum ad extra non esse productivam voluntatem.

Item dixi in 10 quod perfectus intellectus ad esse peccati, ut peccatum est, non potest immediate applicare cognoscitio, & quod ex isto sequitur finaliter peccatum esse vel deformitatem anime non est proprie aliqua veritate verum. Primum est malè dictum, & falsum, quia ad hoc sequitur quod Deus non cognosceret peccata aut vo-

luntatem diuinam horum esse productivam, quorum utrumque est falsum & secundum fuit aliàs condemnatum. Et alia corrolaria pro eo quod primo conveniunt facta sunt & male sonant. In 2. corrolario. 2. suppositionis dixi quod stat aliquid esse actu miraculosum & tamen in illo quod sic actuat nullam ponere perfectionem simpliciter magistri nostri istum modum loquendi non approbant, scilicet, quod Deus actuatur sicut nec illi Deus immutetur.

Item in 8. 45. corrolario 2. suppositionis dixi quod perfecta voluntas non intensius diligit prædestinatum quam diligit præscitum, & quod non plus intendit siue diligit se quam diligit diabolum in esse naturali, non debui ista dicere quia in auribus audientium male sonant & falsa sunt, cum secundum August. aliquid diligere sit ei velle bonum & ideo intensius diligere est ei magis bonum velle, & ita communiter intelligunt homines.

Corrolarium 8. fuit tale quod qualibet volitio qua

Qqq 4 Deus

Deus vult. autem esse non minus distinguitur formaliter à volitione qua vultus esse quam deus distinguitur à materia prima reiter, probavi per hoc quia quolibet volitio quia Deus vult autem, esse immensæ formaliter distinguitur à volitione quia vult. b. esse Corrolariū hoc est falsum, probatio erronea: quia nō est admittendum, qualitercunque quod in Deo sint plura immensa, aut plura immensa, esse distincta.

Corrolarium nonum, fuit, nullum velle immensum perfectæ voluntatis continet aliquid ad extra producibile. hoc est falsum: quia velle Dei est causa rerum, In probatione autem corrolarie scripsi, quod si potentia volitivæ angeli volitio Domini quæ est immensa esset actualis volitio, quod non reputo impossibile & tamen per huiusmodi volitionem & cæt. Predictū corrolarium nunquam putabam possibile, nec credo dixisse esse possibile, & est erroneum, quia alias fuit reprobaturum, ac etiam quicquid ex eo sequitur in quantum ex hoc

sequitur est possibile.

In tertio corrolario tertie suppositionis dixi quod peccatum esse perfectæ voluntas Deus non potest immediate nolle, & in alio quod peccatum nō est immediate odibile à perfectæ voluntate. Ista male sonant & discordant scripturæ & dictis sanctorum, hoc autem intuli ex duobus corrolariis quorum vnum fuit quod perfectæ voluntas quicquid extrinsecus potest immediate velle præter immediate nolle & econverso. Aliud est quicquid immediate ipsa potest nolle potest efficere, quæ applicata ad peccatum formaliter sumptum falsa sunt & male sonant.

Item sextum corrolariū fuit quodlibet extrinsecū perfectæ libertati seu voluntati æquæ ab ipsa est odibile sicut diligibile & econtra, hæc propositio est erronea, repugnare videtur voluntati diuinæ.

Secunda conclusio mea fuit. Evidentiæ ad contradictoria intellectu diuino formaliter immensæ formaliter repugnant, dixi in probatione quod quolibet earum

earum immensa, nunc dico quod illa conclusio cum suis corrolariis, & sua probatione male sonat quantum ad hoc quod designatur in Deo esse plura & im-
mensa distincta quod iam fuit hic & superius reprobatum. Quantum etiam ad hoc quod dicitur immensa, repugnant male sonat quia ad hoc datur intelligi quod repugnantia sit intrinsicè in Deo.

Forma & modus reuocationis facta Parisiis per fratrem Guidonem ordinis eremitarum sancti Augustini actu legendis Parisiis sententias in scholis dicti ordinis Anno domini. 1354. 16. die mensis Maij. & hoc anno legendo & respondendo ambulavi in magnis & mirabilibus super me, verbum veritatis non recte tractando, sed verbis contendendo prophanis & vaniloquiis quæ ad impietatem prouocant & audientium subuersionem: & ex quibus factus sum occasio scandali in sanctissima facultate, & ordine meo: quod mihi displicet bono corde, idcirco iuxta piam & sanctam ordinationem Do-

mini Cancellarii Parisien. ac cæterorum magistrorum reuerendorum theologicæ facultatis, quorum correctioni & ordinationi me submissi & submitto, dicta mea scripta volo reuocare, & intensionem meam ostendere bonam non obstantibus dictis & scriptis in forma quæ sequitur Et licet Domini & magistri reuocandi suas conclusiones posuerim, non est intentionis meæ nee ynquam fuit per Dei gratiam eas sustinere pertinaciter.

Reuocatio facta parisiis.

Anno Domini, 1354.

Primo dico istam conclusionem, Caritas quæ semel labitur vel deperditur nunquam fuit vera charitas, & eam probavi contra bacalaurium beatæ Mariæ de monte carmelo: hanc reuoco tanquam falsam & hæreticam, & etiam quæ enervat effectum sacramentorum, scilicet baptismi & pœnitentiæ & etiam contra decretum Ecclesiæ in c. fideliter extra de summa Trinitate, & fide catholica in cle. etiam tanquam se ipsam interimētum, quod nullo modo vere est deseri-

Qqq 3

non

non potest, vt ait Gratianus & præsumptuose positum esse quia eam dixi valde probabilem, & tamen est contra conclusionem & doctorum opinionem, scilicet magistri sententiarum, Gratiani, & plurium aliorum. Si quæ vero auctoritates August. vel aliorum videantur ad oppositum, intelligendæ sunt de charitate finali, quæ manet in patria, de qua loquitur Apostolus prima ad Cor. de timo tertio, Caritas nunquam excidit. Vel intelligendum de charitate secundam efficaciam vt magister met videtur glosare.

Secundo ex hoc intuli quod præscitus existens in charitate non potest mereri vel elicere actum meritorium vitæ iuxta scalam vitæ nostræ: reputo falsum & contumeliosum.

Tertio dixi contra bacalaurium Prædicatorum conferendo cum ipso quod homo meretur vitam æternam de condigno, id est, quod si non daretur ei fieret sibi iniuria, & scripsi

quod Deus faceret sibi iniuriam & hanc probavi, istam reuoco tanquam falsam, hæreticam & blasphemam, & mihi contradicentem conclusione infra recitanda quæ dicit totum est à Deo, ita quod nihil à voluntate.

Quarto dixi in disputatione respondendo de quolibet quod si nullum esset liberum arbitrium adhuc esset peccatum: quod scripsi hac in forma. Porro vnum probabile scilicet, si nullum esset intentum vel volitum adhuc esset peccatum tanti mali vel meriti. Probatio fuit quia imaginato quod nullum esset arbitrium adhuc esset in Deo contuitu malum. Hanc reuoco tanquam falsam, manifeste erroneam & hæreticam, scandalosam & blasphemam.

Quinto dixi quod bonum meritum est à Deo, ita quod nihil est à voluntate, quam in hac forma scripsi, tantum meriti est ex quanto beneplaciti intenti & voliti non ex quanto: hanc reuoco tanquam falsam scandalosam & in fide suspectam & mihi

michi contradicentē in ter-
tia propositione superius
reuocata.

Sexto dixi, quod Deus
potest aliquem necessitate
præueniendo voluntatem
ad bonum actum, quem
errorem scripsi in hac for-
ma, Deus quandoque præ-
uenit ita voluntatem puri
viatoris quod nunquam
potest in non actum meri-
torum: probaui sic, aliter
sequeretur quod homo pos-
set mutare diuinum pro-
positum. Secundo quod
non posset facere homi-
nem mendacem. Alia sen-
tentia probabilis est ista,
quod Deus posset necessi-
tare aliquem ad bonum a-
ctum præueniendo: hæc
sustineri potest. Probatio-
nem tamen adduxi ad
hanc scandalosam & in fide
suspectam.

Septimo dixi, quod est
dare plures vnitates quæ
non faciunt numerum,
quod reuoco tanquam fal-
sum scandalosum & in fide
suspectum quantum ad
Trinitatem in diuinis.

Octauo dixi & scripsi,
quod nulla creatura ratio-
nalis specialiter est in se ni-
si quia Deus est esse: & ex

hoc intuli in eodem scripto
quod in omni eo quod non
est Deus essentialius est
non esse quam esse ipsum:
has reuoco positas falsè
falsas & erroneas.

Nono dixi & scripsi, quod
aliquid potest esse sine tē-
pore in merito & peccato,
& probaui quia possibile
fuit vel est aliquod esse in-
stanti æternitatis merito,
& consequenter instanti
temporis in peccato & ite-
rato in instanti æternitatis
in merito: hæc reuoco cum
sua probatione tanquam
falsam fatue positam & in-
telligibilem.

REVOCATIO FACTA

Anno Domini 1352.

Quia ego Synon in re-
spondendo in vespertiis ex-
ponendo vel declarando
terminos questionis quod
hoc nomen Iesus dictum
est de Deo accidentaliter,
& ex parte significat filium
Dei qui assumpsit naturam
humanam. Ponendo con-
clusiones pro prima con-
clusionē quod hæc propo-
sicio est possibilis, Iesus
non est Deus: probaui ex eo
quod humanitate assum-
pta per possibile deposita,
Iesus

Iesus non est Deus, & intuli quod hæc est possibilis, Iesus potest non esse Deus.

Secundo quod Iesus potest esse & non esse Iesus: expositionem & significationem nominis huius Iesus reputo insufficientem, fallificantem conclusionem & corrolariū posito namque quod hoc nomen Iesus significat illud quod significat hæc oratio filius Dei qui assumpsit naturam humanam: hæc, Iesus non est Deus non est possibilis, sicut nec ista, filius Dei qui assumpsit naturam humanam non est Deus.

Item posito eodem, hæc, Iesus potest esse & non esse Deus est falsa sicut illa filius Dei qui assumpsit naturam humanam potest esse non esse filius Dei qui assumpsit naturam humanam, hanc conclusionem reputo sicut hæreticam instante dicta positione.

Item quod secundum conclusionem in libro primo corrolarium, quod Iesus potest non esse Deus: secundum quod Iesus non potest desinere esse Deus, corrolaria non fuerunt ponenda sine distinctionibus itaque

expono ea & dico quod si terminus subiectus Iesus stat pro simplici persona, quæ dicitur Iesus, corrolaria sunt catholice tenenda. Si vero idem terminus Iesus pro vno Christo ex persona verbi & humanitate constituto videlicet pro implicito quod significat, & pro quo stat in dicto primæ conclusionis & in dicto primi corrolarii ex conclusione prima illati, ipsa corrolaria non sunt catholica sed falsa: nec etiam stat cum conclusione prima, nec cum corrolario primo ex conclusione prima illato.

Item posui conclusionem secundam, quod nulla res quæ est Deus potest non esse Deus, & intuli corrolarium tertium quod nulla res est aut potest esse quæ modo non sit Deus & aliquando possit esse Deus. Corrolarium quoque quartum quod nulla res est aut esse potest quæ possit incipere esse Deus. Conclusionem sic vniuersaliter intellectam quod terminus subiectus distribuatur pro re quæ per communicationem idiomatum est vel potest

pōteſt eſſe Deus reuoco non eſt, aut aliquali-
 tanquam falſam & hæreti- habere qualiter non ſe ha-
 cam: corrolaria etiam tali bet. Ex conſuſione tertia
 vniuerſalitate intellecta intuli tertium corrolariū
 reputo ſicut falſa erronea quod quamuis Ieſus fuerit
 & hæretica. ab æterno ſemper patri
 corqualis tamen aliquan-
 do fuit Deus quando non
 fuit Ieſus. Iſtud corrolariū
 aliquando Ieſus erat Deus
 quando non erat Deus ma-
 le ſonat & erronee.

Itē poſui conſuſionē ter-
 tiam ꝓ Deus pōt aliquali-
 ter ſe haberi qualiter ſe nō
 habet ac etiā eſſe aliqualis
 qualis nō eſt. Et ad ꝓbandū
 induxi (pro exēplo) Quod
 Deus Pater poteſt eſſe ho-
 mo & non eſſe homo, con-
 cluſio vt poſita fuit non
 bene ſonat in eo quod ra-
 tione relatiui reciproci ſo-
 nat quod ſubſtantiæ Dei de
 nouo poſſit aduenire ha-
 bitudo aut qualitas realis:
 & ideo intellectus quem
 habuit potius fuit expri-
 mēdus in his verbis, aliqua
 creatura ſe poteſt habere
 aliqualiſter ad Deum qua-
 liter ſe non habet. Exem-
 plum etiam ad conſuſio-
 nem non conuenit: quoniā
 ad huc poſito ꝓ Deus Pater
 pōt eſſe homo & nō eſſe ho-
 mo ꝓꝓrie ſequitur ꝓ Deus
 poteſt eſſe aliquid quod nō
 eſt ſicut ex decretali argui-
 tur extra de hære. c. Cum
 Chriſtus, & non ſequitur
 ꝓꝓrie quod Deus pater
 poſſit eſſe aliquid qualis

non eſt, aut aliqualiſter ſe
 habere qualiter non ſe ha-
 bet. Ex conſuſione tertia
 intuli tertium corrolariū
 quod quamuis Ieſus fuerit
 ab æterno ſemper patri
 corqualis tamen aliquan-
 do fuit Deus quando non
 fuit Ieſus. Iſtud corrolariū
 aliquando Ieſus erat Deus
 quando non erat Deus ma-
 le ſonat & erronee.

Itē ex conſuſione quarta
 intuli quartū corrolarium
 quod filius Dei quando in-
 cipiebat eſſe filius virginis
 nō incipiebat eſſe aliquid.
 Iſtud corrolarium prout in
 di. poſitum fuit reuoco ſic-
 ut erroneum & hæreticum
 quoniam filius Dei qui in-
 cipiebat eſſe filius Virginis
 incipiebat eſſe aliquid ſe-
 cundum quod homo, & in-
 cipiebat eſſe aliquid quod
 prius non erat.

Itē ex conſuſione quarta
 intuli vltimum corrolariū
 quod nunquam hic homo
 demonſtrato qui eſt Chri-
 ſtus fiebat Chriſtus: & ꝓ-
 baui ex eo quod nec purus
 homo fiebat Chriſtus: nec
 homo Chriſtus fiebat Chri-
 ſtus: Corrolarium iſtud
 prout indiſtincte fuit poſi-
 tum reuoco ſicut falſum &
 errone;

erroneum: quando in sensu quo homo demonstratus stare pro filio Dei concedendo esset: q̄ aliquādo hic homo fiebat Christus quādo filius Dei viui nunc est homo aliquādo fiebat homo dicēte euāgelio, verbū caro factum est, & cætera.

ISTI sunt articuli in quibus Magister sententiarum non tenetur communiter ab omnibus & primo.

PRIMI LIBRI.

Primo, quod charitas qua diligimus Deum & proximum est Spiritus S. di. 22. c. 2. vel quod charitas, quæ est amor Dei & proximi non est aliquid creatum.

Secundo quod nomina numeralia dicta de Deo dicuntur solum relatiue. di. 29. Et si diligenter. vel hæc omnia numeralia trinus & trinitas non dicunt positionem sed priuationem tantum. Tertio quod simile & æquale similiter dicuntur de Deo priuatiue. distinct. 21. cap. Et hoc idem.

Quarto quod Deus semper potest quicquid aliquādo potuit & vult quicquid voluit & scit quicquid sciuit. distinct. xliij. cap. Præterea quæri solet.

IN II. LIBRO.

Primo quod angeli non meruerunt beatitudinem per gratiam sibi datam, sed quod præmium præcessit meritum & postea meruerunt per obsequia fidelibus exhibita. di. v. ca. Hic quæri solet. vel quod angelis præmium præcessit & meritum respectu præmii substantialis habet subsequi.

Secundo quod angeli in merito respectu essentialis præmii & in ipso præmio proficiunt vsque ad iudiciū. di. xi. c. Præterea illud.

Tertio quod charitas est Spiritus Sanctus, scilicet illa quæ animæ qualitates informat atque sanctificat. di. xxvii. cap. cum igitur.

Quarto, quod in veritate humanæ naturæ nihil transit extrinsecum: sed quod ab Adam descendit propagationem auctum & multiplicatum resurget in iudicio. distinct. xxx. cap. penult.

Quibus respondetur vel quod nihil de cibis transit in veritatem humanæ naturæ per generationem nec per nutritionem.

IN III. LIBRO.

Primo, quod anima à corpore

porē exuta sit persona. dist. ij. ca. Hic apponitur à quibusdam.

Secundo, quod Christus conuenienter mortuus, & non mortuus dicitur passus & non passus dist. xxj. cap. vlt.

Tertio quod Christus in triduo mortuus fuit homo dist. xxij. cap. j.

IN IV. LIBRO.

Primo quod sacramenta legalia non iustificabant etiam si cum fide & deuotione fierent. distinct. j. cap. Non igitur.

Secundo, quod homo sine medio videbat Deum ante peccatum; eadem distinct. cap. Tripliei.

Tertio, quod circumcisio nō conferebat gratiam ad bene operandum nec virtutes ad augmentum: sed solū ad peccata dimittenda valebat. eadem distinct. cap. Duo igitur.

Quarto, quod paruuli ante octauum diem morientes incircuncisi peribant; & quod causa necessitatis poterant ante circuncidi. eadem distinct. ca. Si vero.

Quinto, quod quædam sacramenta nouæ legis in-

stituta sunt in remediū tantum, vt matrimonium. dist. ca. Iam ad sacramenta.

Sexto, quod baptizati baptismo Ioannis non ponentes spem in illo, non erant baptizandi baptismo Christi. distinct. 2. ca. vlt. Hic considerandum vel aliter, baptismo Ioannis cum impositione manuum æquipollebat baptismo Christi: ita quod baptizatus baptismo Ioannis, non erat baptizandus.

Septimo quod Deus potuit dare potentiam creature creandi & interius abluēdi, id est, peccata dimittendi. distinctio. 3. cap. ultimo. Hic quæritur quæ sit. Vel sic quod Deus poterat dare potestatem aliis baptizandi interius, & quod creatura potuerit suscipere & similiter quod Deus potest potestatem creandi creature communicare & creature per creaturam tanquam per ministrum. dist. 1. Octauo quod schismatici degradati præcisi ab Ecclesia, hæretici, excommunicati non habent potestatem consecrandi corpus Christi. distinct. 13. cap. Illi vero.

Nono quod brutum, non

sumit

sumit verum corpus Christi et si videatur. dist. 13. c. illud etiam sane.

Decimo, quod scientia discernendi ut notat habitum scientiæ sit clavis. dist. 19. cap. 1.

Vndecimo quod episcopi symoniaci degradati non possunt conferre ordines. dist. 25. cap. de symoniacis.

Duodecima, quod secundus maritus alienius mulieris incognitæ carnaliter à primo sit bigamus per cognitionem illius, & probatur ab ordinib. dist. 27. cap. vlt.

Decimotertio, quod cognoscens sororem vxoris

sz non tenetur vxori petenti debitum reddere dist. 24. ca. de h. s.

Decimoquarto, quod ille qui vxore viuente duxit aliam in aliena patria qui rediens ad conscientiam vult eam dimittere & non potest si cogitur ab Ecclesia remanere & debitum reddere quia sibi non creditur: dicit magister quod incipit excusari per obedientiam & timorem, & tenetur reddere debitum si peccatur dist. 38. cap. vlt.

Decimoquinto, quod peccata deleta non patefiant aliis in iudicio. dist. 44. cap. Hic queritur utram electis.

DETERMINATIO PARISIENSIS FACTA PER ALMAM FACULTATEM THEOLOGICAM.

Anno Domini M. CCCXVIII. super quibusdam superstitionibus nouiter exortis.

PRÆFATIO.



VNIVERSIS orthodoxæ fidei zelatoribus Cancellarius Ecclesiæ Parisiensis & facultas Theologia in alma vniuersitate Parisiens. matre nostra cum integro diuini cultus honore spem habere in Domino: ac in vanitates & insanias falsas non respicere. Ex antiquis latebris emergens nouiter erro-